

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ ΚΟΡΤΕΣΗΣ ΚΑΤΑ ΕΛΛΑΔΑΣ

(Προσφυγή αριθ. 60593/10)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

12 Ιουνίου 2012

Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στο άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης. Μπορεί να υποστεί τυπικές διορθώσεις.

Στην υπόθεση Κορτέσης κατά Ελλάδας,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (πρώτο τμήμα), συνεδριάζοντας σε τμήμα αποτελούμενο από τους:

Nina Vajić, πρόεδρο,

Elisabeth Steiner,

Khanlar Hajiyeu,

Mirjana Lazarova Trajkovska,

Julia Laffranque,

Λινό-Αλέξανδρο Σισιλιάνο,

Erik Møse, *δικαστές*,

και τον Søren Nielsen, *γραμματέα τμήματος*.

Αφού διασκέφθηκε σε συμβούλιο στις 22 Μαΐου 2012,

Εκδίδει την πιο κάτω απόφαση, η οποία ελήφθη την ημερομηνία αυτή:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση έχει εισαχθεί με μία προσφυγή (αριθ. 60593/10) στρεφόμενη κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας από έναν υπήκοο του Κράτους αυτού, τον κύριο Χριστόφορο Κορτέση («ο προσφεύγων»), ο οποίος προσέφυγε ενώπιον του Δικαστηρίου στις 11 Οκτωβρίου 2010 δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης για την προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Ο προσφεύγων εκπροσωπείται από τους Ι. Ραχιώτη, Σ. Γιαννακοπούλου και Κ. Τσιτσελίκη, δικηγόρους Αθηνών και Θεσσαλονίκης. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τους απεσταλμένους του αντιπροσώπου της, κυρία Γ. Παπαδάκη, πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και κύριο Δ. Καλόγηρο, δικαστικό αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Ο προσφεύγων παραπονείται ιδίως για παραβίαση του άρθρου 5 §§ 1 και 3 και του άρθρου 5 § 2 της Σύμβασης.

4. Στις 6 Μαΐου 2011, η προσφυγή κοινοποιήθηκε στην Κυβέρνηση. Όπως επιτρέπει το άρθρο 29 § 1 της Σύμβασης, αποφασίσθηκε επιπλέον να αποφανθεί το τμήμα συγχρόνως επί του παραδεκτού και επί της ουσίας της υπόθεσης.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

I. ΟΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

5. Ο προσφεύγων έχει γεννηθεί το 1979 και κρατείται επί του παρόντος στις φυλακές Κορίνθου.

A. Η σύλληψη του προσφεύγοντος

1. Η εκδοχή του προσφεύγοντος

6. Το Σάββατο 10 Απριλίου 2010, ώρα 2.30, ο προσφεύγων συνελήφθη σε κεντρική λεωφόρο της Αθήνας και οδηγήθηκε στη Γενική Αστυνομική Διεύθυνση Αττικής (ΓΑΔΑ). Οι αστυνομικοί αρνήθηκαν να απαντήσουν στις ερωτήσεις του και να τον ενημερώσουν για τον λόγο της σύλληψής του και δεν του επέτρεψαν να επικοινωνήσει με τους οικείους του ή με δικηγόρο.

7. Την ίδια ημέρα, στις 9.30 η ώρα, διενεργήθηκε έρευνα στην οικία του προσφεύγοντος, ο οποίος έμενε με τους γονείς του. Η συνταχθείσα έκθεση αναφέρει ότι ο προσφεύγων δεν ήταν παρών και ότι κατασχέθηκαν ορισμένα αντικείμενα που του άνηκαν. Ο ενδιαφερόμενος υποστηρίζει ότι το μεσημέρι τα μέσα μαζικής ενημέρωσης ανέφεραν τη σύλληψή του υποδεικνύοντας ότι ήταν ύποπτος συμμετοχής στην τρομοκρατική οργάνωση «Επαναστατικός Αγώνας». Οι γονείς του προσφεύγοντος απευθύνθηκαν σε δικηγόρο, την κυρία Σ. Γιαννακοπούλου, η οποία, στις 15 η ώρα, μετέβη στη ΓΑΔΑ, αλλά δεν της επετράπη να δει τον προσφεύγοντα. Η εν λόγω δικηγόρος προσκομίζει ενώπιον του Δικαστηρίου ένορκη βεβαίωση στην οποία αναφέρεται ότι επισκεπτόταν τη ΓΑΔΑ κάθε δύο με τρεις ώρες, έως τη Δευτέρα 12 Απριλίου 2010, αλλά δεν κατάφερε να συνομιλήσει με τον προσφεύγοντα. Της είχε απαγορευθεί ακόμα και η πρόσβαση στο κτίριο.

8. Ομοίως στις 10 Απριλίου 2010, ο αξιωματικός δημοσίων σχέσεων της εθνικής αστυνομίας δημοσίευσε ένα δελτίο τύπου το οποίο είχε ως εξής:

«Στα πλαίσια των εντατικών ερευνών για την αντιμετώπιση της τρομοκρατίας στη χώρα μας, ενημερώνουμε το κοινό ότι σήμερα τα ξημερώματα οι υπηρεσίες της ελληνικής αστυνομίας προέβησαν σε συλλήψεις προσώπων και σε έρευνα στις οικίες τους όπου εντόπισαν και κατέσχεσαν σημαντικά στοιχεία. Οι έρευνες συνεχίζονται. Θα σας ενημερώνουμε για οποιαδήποτε εξέλιξη.»

9. Στις 11 Απριλίου 20120, ο ίδιος αξιωματικός προέβη σε νέα δήλωση:

«Σε συνέχεια της χθεσινής δήλωσής μας, σας γνωρίζουμε ότι:

Στη βάση των στοιχείων που προέκυψαν από τις έως σήμερα έρευνες συνελήφθησαν και πρόκειται να παραπεμφθούν ενώπιον του αρμόδιου εισαγγελέα για συμμετοχή στην τρομοκρατική οργάνωση «Επαναστατικός Αγώνας» τα ακόλουθα πρόσωπα: [Μ.Ν., Ρ.Π., Σ.Ε.], Κορτέσης Χριστόφορος, [Ν.Σ., Γ.Κ.] (...)»

10. Η εφημερίδα ευρείας κυκλοφορίας «Το Βήμα» της 10^{ης} Απριλίου 2010 ανέφερε αυτές τις συλλήψεις, όπως και πολυάριθμες εφημερίδες του έντυπου τύπου (Ελευθεροτυπία, Ημερησία) και του ηλεκτρονικού τύπου, με ημερομηνία κυκλοφορίας την 11^η Απριλίου 2010.

11. Στις 11 Απριλίου 2010, η οικογένεια του προσφεύγοντος απευθύνθηκε σε δεύτερο δικηγόρο, τον κύριο Ι. Ραχιώτη. Τα αιτήματα που αυτός επανέλαβε μεταξύ 11 Απριλίου, ώρα 21.00 και 12 Απριλίου, ώρα 2.00 προκειμένου να συναντήσει τον προσφεύγοντα απορρίφθηκαν από τις αστυνομικές αρχές που διενεργούσαν προανάκριση.

12. Το πρωί της Δευτέρας 12 Απριλίου 2010, ώρα 7.30, ο προσφεύγων ενημερώθηκε ότι κατηγορείτο για συμμετοχή σε τρομοκρατική οργάνωση, φθορά τελεσθείσα με έκρηξη, κατασκευή και κατοχή εκρηκτικών υλών, απόπειρα ανθρωποκτονίας και φθορά ξένης περιουσίας. Ο προσφεύγων ζήτησε να παρασταθεί με δικηγόρο κατά την απολογία του, αλλά οι αστυνομικοί που διεξήγαγαν την ανάκριση, Π.Σ. και Ι.Κ., αρνήθηκαν να δώσουν συνέχεια σε αυτό το αίτημα. Κατά τον προσφεύγοντα, οι εν λόγω αστυνομικοί συμπλήρωσαν και υπέγραψαν μία έκθεση, στην οποία υποστήριζαν ότι του είχαν αναγνώσει τα δικαιώματά του – μεταξύ των οποίων το δικαίωμα να επικοινωνήσει με δικηγόρο – και ότι αυτός είχε δηλώσει ότι παραιτείτο από αυτά τα δικαιώματα. Υποστήριζαν επίσης ότι ο προσφεύγων είχε αρνηθεί να απολογηθεί και να υπογράψει αυτό το έγγραφο.

2. Η εκδοχή της Κυβέρνησης

13. Στις 10 Απριλίου 2010, διενεργήθηκε έρευνα στην οικία του προσφεύγοντος μέσα στα πλαίσια προανάκρισης για παραβίαση του νόμου

αριθ. 2168/1993 περί όπλων. Ο πατέρας του προσφεύγοντος, ο οποίος ήταν παρών ενώ ο γιος του ήταν απών, δήλωσε στους αστυνομικούς ότι δεν είχε αντίρρηση να γίνει έρευνα. Κατόπιν αυτής, η αστυνομία συνέταξε έκθεση.

14. Ο προσφεύγων συνελήφθη στις 11 Απριλίου 2010, ώρα 2.20 στο χώρο της ΓΑΔΑ (πιο κάτω παράγραφος 17). Στις 2.30 η ώρα, υποβλήθηκε σε σωματικό έλεγχο. Συντάχθηκε έκθεση σύλληψης και μία άλλη έκθεση σχετικά με τον σωματικό έλεγχο. Η πρώτη ανέφερε ότι είχε συνταχθεί στις 2.20 η ώρα και η δεύτερη στις 2.45 η ώρα. Ο προσφεύγων αρνήθηκε να απαντήσει στις ερωτήσεις των αστυνομικών, να συναινέσει στη δακτυλοσκόπησή του και να δηλώσει τα στοιχεία της ταυτότητάς του.

15. Στις 12 Απριλίου 2010, νέα έρευνα διεξήχθη σε μία άλλη οικία του προσφεύγοντος.

16. Από το βιβλίο επισκεπτών της ΓΑΔΑ προκύπτει ότι, κατά την κράτησή του, ο προσφεύγων δέχθηκε την επίσκεψη του πατέρα του στις 12 Απριλίου 2010, ώρα 17.20. Δέχθηκε ομοίως την επίσκεψη της δικηγόρου του, κ. Σ. Γιαννακοπούλου, στις 12 Απριλίου (από 21.55 έως 22.55), στις 13 Απριλίου (από 19.30 έως 20.30), στις 14 Απριλίου (από 11.46 έως 12.33 και από 19.20 έως 20.5, (ήταν παρών και ο δικηγόρος κ. Ι. Ραχιώτης), στις 15 Απριλίου (από 20.44 έως 21.05) και στις 16 Απριλίου (από 16.25 έως 17.00).

Β. Η άσκηση ποινικής δίωξης σε βάρος του προσφεύγοντος και οι προσφυγές που άσκησε αυτός κατά του κατηγορητηρίου και των διαφορών πράξεων της διαδικασίας

17. Η έκθεση σύλληψης του προσφεύγοντος διευκρίνιζε ότι είχε συνταχθεί στις 11 Απριλίου 2010, ώρα 2.20, και ότι είχε αναγνωσθεί σε όλα τα άτομα που εμπλέκονταν στη σύλληψη, μεταξύ των οποίων και ο προσφεύγων. Ανέφερε ότι ο προσφεύγων είχε συλληφθεί στα κεντρικά της ΓΑΔΑ, την ίδια ημέρα και ώρα 2.15, για παραβίαση ιδίως του άρθρου 187 Α §§ 1 (συγκρότηση εγκληματικής οργάνωσης) και 4 (κατοχή όπλων και εκρηκτικών υλών), των άρθρων 270 (έκρηξη), 272 § 1 (παραβάσεις σχετικές με τις εκρηκτικές ύλες) και 299 § 1 (ανθρωποκτονία με πρόθεση)

του ποινικού κώδικα. Η έκθεση ανέφερε επιπλέον ότι ο προσφεύγων είχε αρνηθεί να την υπογράψει.

18. Στις 12 Απριλίου 2010, ώρα 7.30, ο προσφεύγων εξετάστηκε από έναν από τους αστυνομικούς στους οποίους είχε ανατεθεί η ανάκριση. Η «έκθεση εξέτασης του κατηγορουμένου» που συντάχθηκε αυθημερόν, διευκρίνιζε ότι γνωστοποιήθηκε στον προσφεύγοντα ότι αυτός, βοηθούμενος από τους συγκατηγορούμενους του Ν.Μ., Π.Ρ., Ε.Σ., Σ.Ν. και Κ.Γ., καθώς και από αδιευκρίνιστο αριθμό άλλων ατόμων, είχε συγκροτήσει εγκληματική και τρομοκρατική οργάνωση με τη ονομασία «Επαναστατικός Αγώνας», κατασκευάσει αυτοσχέδιους εκρηκτικούς μηχανισμούς και προκαλέσει τις εκρήξεις της 5^{ης} Σεπτεμβρίου 2003 στο πρωτοδικείο Αθηνών, της 5^{ης} Μαΐου 2004 στο αστυνομικό τμήμα Καλλιθέας, της 29^{ης} Οκτωβρίου 2004 σε πομπή της εθνικής αστυνομίας, της 2^{ας} Ιουνίου 2005 στο υπουργείο Εργασίας, της 12^{ης} Δεκεμβρίου 2005 στο υπουργείο Οικονομίας, της 30^{ης} Μαΐου 2006 πλησίον της οικίας του υπουργού Πολιτισμού, της 9^{ης} Μαρτίου 2009 σε υποκατάστημα της τράπεζας Citibank στη Νέα Ιωνία, της 12^{ης} Μαΐου 2009 σε υποκατάστημα της τράπεζας Eurobank στην Αργυρούπολη και της 2^{ας} Σεπτεμβρίου 2009 στο Χρηματιστήριο Αθηνών. Επιπλέον, στις 12 Ιανουαρίου 2007, τα μέλη αυτής της οργάνωσης είχαν ρίξει αντιαρματική ρουκέτα στην πρεσβεία των Ηνωμένων Πολιτειών και είχαν τοποθετήσει αυτοσχέδιους εκρηκτικούς μηχανισμούς (οι οποίοι αποσυνδέθηκαν εγκαίρως) στα ακόλουθα σημεία: στις 14 Μαρτίου 2004 σε υποκατάστημα της τράπεζας Citibank στο Νέο Ψυχικό, στις 24 Οκτωβρίου 2008 στο κτίριο της εταιρίας Shell Hellas στο Παλαιό Φάληρο και στις 18 Φεβρουαρίου 2009 σε υποκατάστημα της τράπεζας Citibank στη Νέα Κηφισιά. Τέλος, στις 30 Απριλίου 2007, 23 Δεκεμβρίου 2008 και 5 Ιανουαρίου 2009, είχαν πετάξει χειροβομβίδες προς το αστυνομικό τμήμα Νέας Ιωνίας, προς λεωφορείο της αστυνομίας που μετέφερε αστυνομικούς και προς μία διμοιρία αστυνομικών αντίστοιχα.

19. Η έκθεση διευκρίνιζε στη συνέχεια ότι ο προσφεύγων είχε ενημερωθεί για όλα τα δικαιώματά του δυνάμει του κώδικα ποινικής δικονομίας, ιδίως για το δικαίωμα εκπροσώπησης από δικηγόρο και ελεύθερης επικοινωνίας μαζί του, λήψης αντιγράφου της δικογραφίας και

εξέτασης από τον ίδιο ή από τον δικηγόρο του των εγγράφων της ανάκρισης και του κατηγορητηρίου, καθώς και για το δικαίωμα τήρησης σιωπής.

20. Η έκθεση ανέφερε τέλος ότι ο προσφεύγων είχε δηλώσει ρητά ότι δεν επιθυμούσε να κάνει χρήση των δικαιωμάτων του, ούτε να απαντήσει στις ερωτήσεις, ούτε να υπογράψει την έκθεση.

21. Ομοίως στις 12 Απριλίου 2010, μεταξύ 9 και 10 η ώρα, ο προσφεύγων οδηγήθηκε ενώπιον του εισαγγελέα πλημμελειοδικών, ο οποίος άσκησε ποινική δίωξη σε βάρος του. Στη συνέχεια, παρουσιάστηκε ενώπιον ανακριτή, ο οποίος του ανέγνωσε το κατηγορητήριο και του χορήγησε προθεσμία τριών ημερών για να απολογηθεί.

22. Το κατηγορητήριο διευκρίνιζε τα εξής:

«Κατηγορείσαι ότι στους κάτωθι αναφερόμενους τόπους και χρόνους διέπραξες πολυάριθμα αδικήματα τα οποία τιμωρούνται με στερητικές της ελευθερίας ποινές. Ειδικότερα:

Α) Στους κάτωθι τόπους και χρόνους, ενεργώντας από κοινού με τους συγκατηγορούμενους τα ονόματα των οποίων ακολουθούν και με άλλα άτομα αγνώστων μέχρι στιγμής στοιχείων, συγκρότησες τρομοκρατική οργάνωση, καθοδηγούμενη από τους συγκατηγορουμένους σου Ν.Μ. και Π.Ρ. και άλλα άτομα αγνώστων μέχρι στιγμής στοιχείων, ήτοι μία ομάδα με διαρκή δομή και δράση, αποτελούμενη από άτομα (μέλη) που ενεργούν από κοινού για τη διάπραξη των κακουργημάτων της ανθρωποκτονίας με πρόθεση και της φθοράς με έκρηξη κατά τέτοιο τρόπο, σε τέτοια έκταση και υπό συνθήκες ικανές να υπονομεύσουν σοβαρά τη χώρα, και με σκοπό τον εκφοβισμό του πληθυσμού (...) καθώς και να προκαλέσουν ζημιές και να καταστρέψουν τις συνταγματικές, πολιτικές και οικονομικές δομές της χώρας. Επιπλέον, η ομάδα που συγκροτήσατε κατασκευάζει, προς εξυπηρέτηση των συμφερόντων της, όπλα, εκρηκτικές ύλες και χημικές και βιολογικές ουσίες που εκπέμπουν βλαβερή για τον άνθρωπο ακτινοβολία. (...)»

23. Το κατηγορητήριο απαριθμούσε στη συνέχεια έναν μακρύ κατάλογο πράξεων και αδικημάτων για τα οποία κατηγορούνταν οι κατηγορούμενοι.

24. Το βράδυ της 12^{ης} Απριλίου 2010, ο προσφεύγων έλαβε αντίγραφο της δικογραφίας και μπόρεσε να συνομιλήσει με τους δικηγόρους του. Είπε ότι κατά την ανάγνωση των εγγράφων της δικογραφίας αντιλήφθηκε ότι η έκθεση σύλληψης που είχαν συντάξει οι αστυνομικές αρχές ανέφερε ως ημερομηνία και ώρα σύλληψης την 11^η Απριλίου 2010, ώρα 2.20, και ως τόπο τα κεντρικά της ΓΑΔΑ. Ομοίως, η έκθεση σωματικής έρευνας και κατάσχεσης ανέφερε ως ημερομηνία και ώρα την 11^η Απριλίου 2010, ώρα 2.30. Υπενθυμίζει ότι οι δύο εκθέσεις διευκρίνιζαν ότι είχε αρνηθεί να τις υπογράψει.

25. Λαμβάνοντας υπόψη ότι το κατηγορητήριο δεν περιείχε κανένα στοιχείο ικανό να τον θέσει άμεσα υπό κατηγορία, ο προσφεύγων κάλεσε, στις 16 Απριλίου 2010, τον ανακριτή είτε να ακυρώσει το κατηγορητήριο είτε να διευκρινίσει και να παρουσιάσει με πιο σαφή τρόπο τις κατηγορίες που τον αφορούσαν προκειμένου να μπορέσει να ετοιμάσει μία εμπεριστατωμένη απολογία. Υποστήριζε ότι δεν αρκούσε να αναφέρει ότι ο κατηγορούμενος είχε διαπράξει το ένα ή το άλλο αδίκημα, άλλα ότι έπρεπε να αναφέρει λεπτομερώς και με σαφήνεια τα πραγματικά περιστατικά που θα μπορούσαν να αποδείξουν τη συμμετοχή του στην τέλεση του αδικήματος. Ωστόσο, κατά τον προσφεύγοντα, το κατηγορητήριο που τον αφορούσε ήταν όμοιο με εκείνο των λοιπών συγκατηγορούμενων, ανέφερε πράξεις την ευθύνη των οποίων είχε αναλάβει ο «Επαναστατικός Αγώνας» αλλά δεν διευκρίνιζε ποια ήταν η δική του εμπλοκή στα απαριθμούμενα αδικήματα.

26. Στις 16 Απριλίου 2010, ο ανακριτής δήλωσε ότι δεν υπήρχε κανένας λόγος που να αιτιολογεί την ακύρωση του κατηγορητηρίου, ότι αυτός περιέγραφε με σαφήνεια τόσο την αντικειμενική όσο και την υποκειμενική υπόσταση των αδικημάτων και ότι ο προσφεύγων κατηγορείτο για τέλεση των αδικημάτων από κοινού με τους συγκατηγορούμενούς του. Την ίδια ημέρα, ο ανακριτής επικύρωσε τη θέση του προσφεύγοντος υπό προσωρινή κράτηση από τις 11 Απριλίου 2010.

27. Στις 19 Απριλίου 2010, ο προσφεύγων κατέθεσε ενώπιον του συμβουλίου πλημμελειοδικών Αθηνών προσφυγή κατά της προαναφερόμενης απόφασης του ανακριτή. Ζητούσε την ακύρωση του κατηγορητηρίου και τη σύνταξη νέου.

28. Στις 5 Μαΐου 2010, το συμβούλιο πλημμελειοδικών απέρριψε την προσφυγή του προσφεύγοντος. Έκρινε ότι η αντικειμενική και η υποκειμενική υπόσταση των αδικημάτων για τα οποία κατηγορείτο διευκρινίζονταν με σαφήνεια και ότι δεν υπήρχε σε αυτό το στάδιο καμία ανάγκη αναφοράς στα αποδεικτικά στοιχεία που θα μπορούσαν να στοιχειοθετήσουν αυτά τα αδικήματα διότι αυτό αποτελούσε καθήκον του αρμόδιου δικαστηρίου. Ως προς τον ισχυρισμό του προσφεύγοντος σύμφωνα με τον οποίο η συμμετοχή του στα αδικήματα δεν αναφερόταν με εξατομικευμένο τρόπο, το συμβούλιο πλημμελειοδικών υποστήριξε ότι οι όροι «από κοινού» σήμαιναν «κοινό δόλο», ήτοι ότι κάθε συναυτουργός επιθυμούσε ή δεχόταν την τέλεση της αντικειμενικής υπόστασης του αδικήματος γνωρίζοντας ότι οι άλλοι ενεργούσαν με σκοπό να διαπράξουν το ίδιο αδίκημα.

29. Με την από 4 Μαΐου 2010 προσφυγή (κατατεθείσα στις 9 Ιουνίου 2010), ο προσφεύγων απευθύνθηκε εκ νέου στο συμβούλιο εφετών Αθηνών. Παραπονείτο για παραβίαση του άρθρου 6 του Συντάγματος και των εφαρμοστέων διατάξεων του κώδικα ποινικής δικονομίας, και ζητούσε την ακύρωση των δύο προαναφερόμενων εκθέσεων της 11^{ης} Απριλίου σχετικά με τη σύλληψη και τη σωματική έρευνα, καθώς και της έκθεσης εξέτασης κατηγορουμένου της 12^{ης} Απριλίου 2010. Υπογράμμισε ότι είχε συλληφθεί το Σάββατο 10 Απριλίου 2010 και οδηγηθεί στη ΓΑΔΑ και ότι, όταν ζήτησε να ενημερωθεί για τον λόγο της σύλληψής του και να επικοινωνήσει με δικηγόρο, του απάντησαν ότι αποτελούσε αντικείμενο εντάλματος προσαγωγής, γεγονός που αιτιολογούσε την άρνηση οποιασδήποτε επικοινωνίας με δικηγόρο. Ισχυριζόταν επίσης ότι η έκθεση σύλληψης ανέφερε την 11^η Απριλίου ως ημέρα σύλληψης ενώ κρατείτο από τις 10 Απριλίου. Κατηγορούσε τους δύο αστυνομικούς που τον είχαν συλλάβει ότι είχαν βεβαιώσει ψευδώς ότι η σωματική έρευνα είχε λάβει χώρα στις 11 Απριλίου, στις 2.30, ενώ κατ'αυτόν, αυτή είχε πραγματοποιηθεί στις 10 Απριλίου και ώρα 2.45.

30. Με την απόφαση αριθ. 1508/2010 της 19^{ης} Ιουλίου 2010, το συμβούλιο εφετών απέρριψε την προσφυγή του προσφεύγοντος για τον λόγο ότι ήταν απαράδεκτη. Σημείωνε ότι το μόνο αποδεικτικό στοιχείο στο οποίο αυτή στηριζόταν ήταν το δελτίο τύπου της ελληνικής αστυνομίας της

10^{ης} Απριλίου 2010, σύμφωνα με το οποίο συλλήψεις και κατ'οίκον έρευνες είχαν λάβει χώρα τα ξημερώματα εκείνης της ημέρας, αλλά ότι το δελτίο αυτό δεν τον ανέφερε ονομαστικά. Διευκρίνιζε επιπλέον ότι ο εισαγγελέας εξέταζε αν οι αστυνομικοί είχαν διαπράξει τα αδικήματα της ψευδούς δήλωσης και της παράλειψης καθήκοντος.

31. Όπως προκύπτει από έγγραφο που συνέταξε η εισαγγελία πλημμελειοδικών Αθηνών, το οποίο υπέβαλε η Κυβέρνηση, καμία έρευνα δε διενεργήθηκε για να διαπιστωθεί αν οι αστυνομικοί είχαν προβεί σε ψευδείς δηλώσεις.

32. Στις 4 Ιουνίου 2010, η δικογραφία διαβιβάσθηκε στην εισαγγελία εφετών Αθηνών προκειμένου να ανατεθεί η ανάκριση σε ειδικό ανακριτή αυτού του δικαστηρίου.

33. Στις 28 Απριλίου 2011, το συμβούλιο εφετών έθεσε τέλος στην προσωρινή κράτηση του προσφεύγοντος. Σημείωσε ότι από τη δικογραφία προέκυπτε ότι ο προσφεύγων δεν είχε τελέσει προπαρασκευαστικές πράξεις με σκοπό τη φυγή του, δεν είχε υπάρξει φυγόδικος κατά το παρελθόν και είχε γνωστή κατοικία. Από κανένα στοιχείο δεν προέκυπτε ότι σε περίπτωση αποφυλάκισής του θα διέπραττε νέα αδικήματα.

34. Κατόπιν εφέσεως του εισαγγελέα, το συμβούλιο του Αρείου Πάγου αναίρεσε στις 19 Μαΐου 2011 την απόφαση του συμβούλιο εφετών και παρέπεμψε την υπόθεση ενώπιόν του. Έκρινε ότι το συμβούλιο εφετών δεν είχε αιτιολογήσει επαρκώς την απόφασή του και ιδίως δεν είχε αναφέρει τα πραγματικά περιστατικά που θα μπορούσαν να αιτιολογήσουν τη μη παράταση της κράτησης και τους λόγους για τους οποίους εκτιμούσε ότι ο προσφεύγων δε θα διέπραττε νέα αδικήματα. Όλα τα στοιχεία που υποδείκνυε το συμβούλιο εφετών σε στήριξη της απόφασής του περί τερματισμού της κράτησης του προσφεύγοντος ήταν ήδη γνωστά κατά την περίοδο της θέσης του προσφεύγοντος υπό κράτηση και δεν είχαν εμποδίσει τις αρχές να τη διατάξουν και κατόπιν να την παρατείνουν.

35. Με απόφαση της 6^{ης} Απριλίου 2011, η οποία δημοσιεύτηκε στις 27 Ιουνίου 2011, το συμβούλιο εφετών επικύρωσε την αρχική απόφασή του. Σημείωσε ότι η μέγιστη δωδεκάμηνη προθεσμία της προσωρινής κράτησης του προσφεύγοντος είχε περατωθεί στις 14 Απριλίου 2011 και η κράτησή του δεν παρατάθηκε πριν τη λήξη αυτής προθεσμίας και

κατ'εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 287 του κώδικα ποινικής δικονομίας. Καθώς ο προσφεύγων είχε ήδη αφεθεί ελεύθερος δυνάμει της απόφασης της 6^{ης} Απριλίου 2011, δεν υπήρχε πλέον νόμιμος λόγος παράτασης της κράτησής του.

36. Στις 5 Οκτωβρίου 2011, το εφετείο Αθηνών συνεδρίασε επί της υπόθεσης του προσφεύγοντος. Μέχρι σήμερα, η διαδικασία είναι ακόμη εκκρεμής.

II. ΤΟ ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟ ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ Η ΠΡΑΚΤΙΚΗ

A. Το Σύνταγμα

37. Το άρθρο 6 § 2 του Συντάγματος έχει ως εξής:

«Όποιος συλλαμβάνεται για αυτόφωτο έγκλημα ή με ένταλμα προσάγεται στον αρμόδιο ανακριτή το αργότερο μέσα σε είκοσι τέσσερις ώρες από τη σύλληψη (...)»

B. Ο κώδικας ποινικής δικονομίας

38. Τα εφαρμοστέα εν προκειμένω άρθρα του κώδικα ποινικής δικονομίας προβλέπουν:

Άρθρο 100

«1. Ο κατηγορούμενος έχει το δικαίωμα στην απολογία του και σε κάθε εξέτασή του, ακόμη και σ' αυτήν που γίνεται σε αντιπαράσταση με μάρτυρες ή άλλους κατηγορουμένους, να παρίσταται με συνήγορο. Γι' αυτό το σκοπό προσκαλείται εικοσιτέσσερις ώρες πριν από κάθε ανακριτική ενέργεια.

(...)

4. Σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να απαγορευθεί επικοινωνία του κατηγορουμένου με το συνήγορό του.»

Άρθρο 101

«1. Ο ανακριτής, μόλις (...) εμφανιστεί ή οδηγηθεί σ' αυτόν ο κατηγορούμενος για ν' απολογηθεί, του ανακοινώνει το περιεχόμενο του κατηγορητηρίου και των άλλων εγγράφων της ανάκρισης. Επιτρέπεται επίσης στον κατηγορούμενο να μελετήσει ο ίδιος ή ο συνήγορός του το κατηγορητήριο και τα έγγραφα της ανάκρισης. (...)»

Άρθρο 102

«1. Ο κατηγορούμενος έχει το δικαίωμα να ζητήσει προθεσμία έως σαράντα οκτώ ώρες και δεν έχει υποχρέωση να απολογηθεί πριν περάσει η προθεσμία.

2. Ο ανακριτής μπορεί να παρατείνει την προθεσμία ύστερα από αίτηση του κατηγορουμένου.»

Άρθρο 103

«Αμέσως μετά τη βεβαίωση της ταυτότητας του κατηγορουμένου, ο ανακριτής του εξηγεί με σαφήνεια όλα τα παραπάνω δικαιώματά του (...)»

Άρθρο 104

«Τα δικαιώματα που προβλέπονται στα άρθρα 100 παρ. 1, 2 και 4, 101, 102 και 103 τα έχει ο κατηγορούμενος και στην προανάκριση (...)»

Άρθρο 105

«Όταν ενεργείται προανάκριση σύμφωνα με το άρθρο 243 παρ. 2 του παρόντος (αυτόφωρα αδικήματα), (...) εκείνος που εξετάζεται έχει τα δικαιώματα που αναφέρονται στο άρθρο 103 και 104.»

Άρθρο 168 § 1

«Οι προθεσμίες που ορίζονται στον κώδικα υπολογίζονται σύμφωνα με το καθιερωμένο ημερολόγιο. (...) Η εικοσιτετράωρη προθεσμία διαρκεί όλη την επόμενη ημέρα μετά την έναρξή της.»

Άρθρο 275

«1. Προκειμένου για αυτόφωρα κακουργήματα και πλημμελήματα οι ανακριτικοί υπάλληλοι (...) καθώς και κάθε αστυνομικό όργανο, έχουν υποχρέωση, ενώ οποιοσδήποτε πολίτης το δικαίωμα, να συλλάβουν το δράστη, τηρώντας τις διατάξεις του Συντάγματος και του άρθρου 279 του Κώδικα για την άμεση προσαγωγή του στον εισαγγελέα.»

(...)

3. Στα αυτόφωρα κακουργήματα και πλημμελήματα ο αρμόδιος εισαγγελέας πλημμελειοδικών έχει το δικαίωμα να εκδίδει εναντίον του δράστη που διώκεται ένταλμα σύλληψής του σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 276 και 277. Το ένταλμα αυτό μπορεί ο εισαγγελέας να το ανακαλεί ή να το καταργεί.»

Άρθρο 279 § 1

«1. Ο συλλαμβανόμενος επ' αυτοφώρω ή με ένταλμα οδηγείται χωρίς αναβολή στον αρμόδιο εισαγγελέα, το αργότερο μέσα σε είκοσι τέσσερις ώρες (...)»

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

I. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 5 §§ 1, 2 ΚΑΙ 3 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

39. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι, κατά την προανάκριση, δεν οδηγήθηκε ενώπιον ανακριτή εντός είκοσι τεσσάρων ωρών, ότι δεν είχε πρόσβαση σε δικηγόρο ούτε στα έγγραφα του φακέλου, ότι οι αστυνομικές αρχές παραποίησαν την ώρα σύλληψής του και ότι βεβαίωσαν ψευδώς ότι αυτός είχε λάβει γνώση δικαιωμάτων του και είχε παραιτηθεί από αυτά, καθώς και ότι δεν ενημερώθηκε εντός βραχείας προθεσμίας για τους λόγους της σύλληψής του και τις σε βάρος του κατηγορίες. Παραπονείται για παραβίαση των παραγράφων 1, 2 και 3 του άρθρου 5 της Σύμβασης, οι οποίες έχουν ως εξής:

«1. Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα εις την ελευθερίαν και την ασφάλειαν. Ουδείς επιτρέπεται να στερηθή της ελευθερίας του ειμή εις τας ακόλουθως περιπτώσεις και συμφώνως προς την νόμιμον διαδικασίαν:

(...)

γ) εάν συνελήφθη και κρατήται όπως οδηγηθεί ενώπιον της αρμοδίας δικαστικής αρχής εις την περίπτωσιν ευλόγου υπονοίας ότι διέπραξεν αδίκημα, ή υπάρχουν λογικά δεδομένα προς παραδοχήν της ανάγκης όπως ούτος εμποδισθή από του να διαπράξη αδίκημα ή δραπετεύση μετά την διάπραξιν τούτου.

(...)

2. Παν συλληφθέν πρόσωπον δέον να πληροφορήται κατά το δυνατόν συντομώτερον και εις γλώσσαν την οποία εννοεί, τους λόγους της συλλήψεώς του ως και πάσαν διατυπωμένην εναντίον του κατηγορίαν.

3. Παν πρόσωπον συλληφθέν ή κρατηθέν, υπό τας προβλεπόμενας εν παραγράφω 1γ του παρόντος άρθρου συνθήκας οφείλει να παραπεμφθή συντόμως ενώπιον δικαστού ή ετέρου δικαστικού λειτουργού νομίμως εντεταλμένου όπως εκτελή δικαστικά καθήκοντα, έχει δε το δικαίωμα να δικασθή εντός λογικής προθεσμίας ή απολυτή κατά τη διαδικασίαν. Η απόλυσις δύναται να εξαρτηθή από εγγύησιν εξασφαλίζουσιν την παράστασιν του ενδιαφερομένου εις την δικάσιμον.»

A. Επί του παραδεκτού

40. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι οι αιτιάσεις αυτές δεν είναι προδήλως αβάσιμες υπό την έννοια του άρθρου 35 § 3 (α) της Σύμβασης. Σημειώνει επιπλέον ότι αυτές δεν προσκρούουν σε κανέναν άλλο λόγο απαραδέκτου. Πρέπει επομένως να κηρυχθούν παραδεκτές.

B. Επί της ουσίας

1. Ως προς τις αιτιάσεις τις ελκόμενες από το άρθρο 5 §§ 1 και 3 της Σύμβασης

41. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι η ημερομηνία και η ώρα σύλληψής του που αναφέρονται στην έκθεση σύλληψης είναι ψευδείς. Ως απόδειξη επικαλείται τις δηλώσεις της αστυνομίας που έγιναν στις 10 και 11 Απριλίου καθώς και τα άρθρα του τύπου επί αυτού. Αναφερόμενος στο εφαρμοστέο ελληνικό δίκαιο και στην απόφαση *Assenov και λοιποί κατά Βουλγαρίας* (28 Οκτωβρίου 1998, § 148, *Recueil des arrêts et décisions* 1998-VIII), επισημαίνει ότι η αρχή ενώπιον της οποίας πρέπει να παραπέμπεται συντόμως ένα συλληφθέν πρόσωπο, υπό την έννοια του άρθρου 5 § 3 της Σύμβασης, πρέπει να ασκεί αυτόνομη δικαστική εξουσία και ότι μία σύλληψη δεν πρέπει διατάσσεται από τον εισαγγελέα ή τον ανακριτή ενεργούντος υπό την εποπτεία του εισαγγελέα. Υποστηρίζει ότι οδηγήθηκε ενώπιον του εισαγγελέα στις 13 Απριλίου 2010, μεταξύ 9 και 10 η ώρα, ήτοι, κατ'αυτόν, πενήντα πέντε ώρες μετά τη σύλληψή του. Προσθέτει ότι ένα τέτοιο διάστημα ήταν επιζήμιο για τα δικαιώματα υπεράσπισής του για τον λόγο ότι δεν μπορούσε να συμβουλευτεί τον δικηγόρο του πριν οδηγηθεί ενώπιον του εισαγγελέα ή του ανακριτή.

42. Η Κυβέρνηση θεωρεί απολύτως αβάσιμο τον ισχυρισμό του προσφεύγοντος σύμφωνα με τον οποίο ο εισαγγελέας δεν ασκεί αυτόνομη δικαστική εξουσία και δεν είναι αρμόδιος να διατάξει την κράτηση ή την απόλυση ενός κατηγορουμένου. Εκθέτει ότι, σύμφωνα με το άρθρο 275 § 3 του κώδικα ποινικής δικονομίας, σε περίπτωση αυτόφωρου κακουργήματος ή πλημμελήματος ο εισαγγελέας έχει την εξουσία να εκδώσει ένταλμα σύλληψης το οποίο μπορεί να ανακαλέσει ή ακόμη και να καταργήσει. Επισημαίνει επιπλέον ότι η διαδικασία που ακολουθεί τη σύλληψη περιγράφεται στο άρθρο 6 του Συντάγματος και στο άρθρο 279 § 1 του κώδικα ποινικής δικονομίας. Επιπλέον, κατά την Κυβέρνηση, παρόλο που το άρθρο 6 του Συντάγματος επισημαίνει ότι το συλληφθέν πρόσωπο παραπέμπεται ενώπιον του ανακριτή, και όχι ενώπιον του εισαγγελέα, δεν υπάρχει αντίφαση μεταξύ αυτής της διάταξης του Συντάγματος και του άρθρου 279 του κώδικα ποινικής δικονομίας: αυτή η απόκλιση εξηγείται από το γεγονός ότι ο εισαγγελέας είναι αρμόδιος, αφενός, για την εκτέλεση των ενταλμάτων σύλληψης και, αφετέρου, για τον καθορισμό της

διεξαγωγής της διαδικασίας σε περίπτωση επ' αυτοφώρω σύλληψης. Τέλος, η Κυβέρνηση υπογραμμίζει ότι παρά την πολυπλοκότητα της υπόθεσης λόγω του αριθμού των κατηγορουμένων και του αριθμού και της φύσης των αδικημάτων, ο προσφεύγων οδηγήθηκε εντός εικοσιτετράωρης προθεσμίας, υπό την έννοια του άρθρου 168 του κώδικα ποινικής δικονομίας, ενώπιον του εισαγγελέα ο οποίος απευθύνθηκε στον ανακριτή.

43. Το Δικαστήριο εκτιμά ότι το σημαντικό εν προκειμένω ζήτημα υπό το πρίσμα του άρθρου 5 § 1 της Σύμβασης είναι εκείνο της νομιμότητας της στέρησης της ελευθερίας. Το ζήτημα αυτό εμπίπτει εν προκειμένω στο πεδίο του άρθρου 5 § 1 γ) της Σύμβασης διότι ο προσφεύγων συνελήφθη και κρατήθηκε «προκειμένου να οδηγηθεί ενώπιον της αρμόδιας δικαστικής αρχής», για τον λόγο ότι ήταν ύποπτος διάπραξης πολυάριθμων κακουργημάτων. Το προς επίλυση ζήτημα είναι ως εκ τούτου κατά πόσον ο προσφεύγων στερήθηκε της ελευθερίας του «συμφώνως προς την νόμιμον διαδικασίαν» υπό την έννοια του άρθρου 5 § 1 γ) της Σύμβασης.

44. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει καταρχήν ότι το άρθρο 5 της Σύμβασης εγγυάται το θεμελιώδες δικαίωμα στην ελευθερία και την ασφάλεια. Το δικαίωμα αυτό είναι εξαιρετικής σημασίας σε μία «δημοκρατική κοινωνία», υπό την έννοια της Σύμβασης (*De Wilde, Ooms και Versyp κατά Βελγίου*, 18 Ιουνίου 1971, § 65, série A no.12, *Winterwerp κατά Ολλανδίας*, 24 Οκτωβρίου 1979, § 37, série A no.33 και *Assanidzé κατά Γεωργίας* [GC], no. 71503/01, § 69, CEDH 2004-II).

45. Υπενθυμίζει εν συνεχεία ότι κάθε άνθρωπος έχει δικαίωμα στην προστασία αυτού του δικαιώματος, ήτοι στη μη στέρηση της ελευθερίας του ή στη μη διατήρηση αυτής της στέρησης (*Weeks κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, 2 Μαρτίου 1987, § 40, série A no. 114), εκτός αν η εν λόγω στέρηση τηρεί τις απαιτήσεις του άρθρου 5. Ο κατάλογος των εξαιρέσεων στο δικαίωμα στην ελευθερία που καταρτίζει το άρθρο 5 § 1 είναι εξαντλητικός (*Labita κατά Ιταλίας* [GC], no. 26772/95, § 170, CEDH 200-IV, και *Quinn κατά Γαλλίας*, 22 Μαρτίου 1995, § 42, série A no. 311), και μόνο μία στενή ερμηνεία ανταποκρίνεται στον στόχο και στον σκοπό αυτής της διάταξης που είναι να διασφαλίζει ότι ουδείς στερείται αυθαιρέτως της ελευθερίας του (*Giulia Manzoni κατά Ιταλίας*, 1^η Ιουλίου 1997, § 25, *Recueil* 1997-IV, *Hutchison Reid κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, αριθ. 50272/99, § 46, 20

Φεβρουαρίου 2003, *Καραμανώφ κατά Ελλάδας*, αριθ. 46372/09, § 40, 26 Ιουλίου 2011).

46. Η φράση «σύμφωνως προς την νόμιμον διαδικασίαν», η οποία περιλαμβάνεται στο άρθρο 5 § 1 της Σύμβασης, παραπέμπει κατ'ουσίαν στην εθνική νομοθεσία και καθιερώνει την υποχρέωση να τηρούνται οι ουσιαστικοί και δικονομικοί κανόνες. Αν και είναι καταρχήν ευθύνη των εθνικών αρχών, ιδίως των δικαστηρίων, να ερμηνεύουν και να εφαρμόζουν το εσωτερικό δίκαιο, τούτο δεν ισχύει σε υποθέσεις στις οποίες, λαμβανομένου υπόψη του άρθρου 5 § 1, η μη τήρηση του εσωτερικού δικαίου επιφέρει παραβίαση της Σύμβασης. Σε τέτοια περίπτωση, το Δικαστήριο μπορεί και πρέπει να ασκεί έναν σχετικό έλεγχο ώστε να αναζητά αν όντως τηρήθηκε το εσωτερικό δίκαιο (*Baranowski κατά Πολωνίας*, αριθ. 28358/95, § 50, CEDH 2000-III).

47. Επιπλέον, είναι βασικό, σε ό,τι αφορά τη στέρηση της ελευθερίας, το εσωτερικό δίκαιο να ορίζει με σαφήνεια τις προϋποθέσεις κράτησης και ο νόμος να είναι προβλέψιμος στην εφαρμογή του (*Erkalo κατά Ολλανδίας*, 2 Σεπτεμβρίου 1998, § 52, *Recueil* 1998-VI, προαναφερόμενη απόφαση *Baranowski*, § 52, και *Minjat κατά Ελβετίας*, αριθ. 38223/97, § 40, 28 Οκτωβρίου 2003). Το Δικαστήριο πρέπει επίσης να έχει σχηματίσει την πεποίθηση ότι η κράτηση κατά την κρίσιμη περίοδο είναι σύμφωνη προς τον σκοπό του άρθρου 5 § 1, ήτοι την προστασία του ατόμου από οποιαδήποτε αυθαίρετη στέρηση της ελευθερίας. Το Δικαστήριο πρέπει ως εκ τούτου να βεβαιώνεται ότι το ίδιο το εσωτερικό δίκαιο συμμορφώνεται προς το Σύνταγμα, συμπεριλαμβανομένων των αρχών που διατυπώνει ή υπονοεί αυτό (προαναφερόμενη απόφαση *Baranowski*, § 51).

48. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει επιπλέον ότι έχει δεχθεί πολυάριθμες φορές κατά το παρελθόν ότι οι έρευνες επί αδικημάτων που σχετίζονται με την τρομοκρατία φέρνουν αδιαμφισβήτητα τις αρχές αντιμετώπισης με ιδιαίτερα προβλήματα (βλέπε, μεταξύ άλλων, τις αποφάσεις *Brogan και λοιποί κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, 29 Νοεμβρίου 1988, § 61, série A no. 145-B, *Murray κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, 28 Οκτωβρίου 1994, série A no. 300-A, § 58, και *Dikme κατά Τουρκίας*, αριθ. 20869/92, § 64, CEDH 2000-VIII). Τούτο δε σημαίνει ωστόσο ότι αυτές μπορούν εν λευκώ, ως προς το

άρθρο 5, να συλλαμβάνουν και προφυλακίζουν υπόπτους, χωρίς την άσκηση οποιουδήποτε αποτελεσματικού ελέγχου από τα εσωτερικά δικαστήρια και, σε δεύτερο βαθμό, από τα όργανα ελέγχου της σύμβασης, κάθε φορά που αυτές επιλέγουν να υποστηρίξουν ότι υπήρξε αδίκημα σχετιζόμενο με την τρομοκρατία (βλέπε, για παράδειγμα, την απόφαση *Altay κατά Τουρκίας*, αριθ. 22279/93, §§ 64-65, 22 Μαΐου 2001).

49. Το Δικαστήριο έχει ήδη αποφανθεί επί περιπτώσεων στις οποίες το ζήτημα του χρονικού σημείου έναρξης της περιόδου κατά την οποία ο προσφεύγων είχε στερηθεί την ελευθερία του χωρίς νομική βάση αποτελούσε αντικείμενο διαφωνίας μεταξύ των διαδίκων. Ένα σημαντικό στοιχείο που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ως προς τούτο είναι το χρονικό σημείο από το οποίο ο προσφεύγων βρίσκεται υπό τον έλεγχο των αρχών. Είναι ευθύνη της Κυβέρνησης να παράσχει πληροφορίες ως προς το τι συνέβη από αυτό το σημείο και ύστερα (*Greanga κατά Ρουμανίας* [GC], αριθ. 29226/03, §§ 86 και 94, 23 Φεβρουαρίου 2012).

50. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο επισημαίνει καταρχήν την απόκλιση μεταξύ του προσφεύγοντος αφενός και των διωκτικών αρχών και της Κυβέρνησης αφετέρου, ως προς την ημερομηνία, την ώρα και τον τόπο σύλληψης του ενδιαφερομένου. Κατά τον πρώτο, η σύλληψη έλαβε χώρα το Σάββατο 10 Απριλίου, ώρα 2.30, δημοσίως, ενώ κατά τις δεύτερες, η σύλληψη έλαβε χώρα την Κυριακή 11 Απριλίου 2010, ώρα 2.20, στα κεντρικά της ΓΑΔΑ. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι η τελευταία ημερομηνία είναι αυτή που αναγράφεται σε όλα τα επίσημα έγγραφα που συνέταξαν οι διωκτικές αρχές και η οποία έγινε δεκτή από το συμβούλιο πλημμελειοδικών Αθηνών.

51. Το Δικαστήριο διευκρινίζει ότι για την εκτίμηση των αποδεικτικών στοιχείων, εφαρμόζει το κριτήριο της απόδειξης «πέραν πάσης λογικής αμφιβολίας». Ο ιδιάζων χαρακτήρας του καθήκοντος που αναθέτει στο Δικαστήριο το άρθρο 19 της Σύμβασης – να διασφαλίζει την τήρηση εκ μέρους των Υψηλών Συμβαλλομένων Μερών της δέσμευσής τους περί αναγνώρισης των θεμελιωδών δικαιωμάτων που καθιερώνει αυτό το έγγραφο – καθορίζει τον τρόπο που αυτό προσεγγίζει τα ζητήματα που σχετίζονται με τα αποδεικτικά στοιχεία. Μέσα στο πλαίσιο της διαδικασίας ενώπιον του Δικαστηρίου, δεν υφίσταται κανένα δικονομικό εμπόδιο στο

παραδεκτό αποδεικτικών στοιχείων, ούτε προκαθορισμένος τύπος εκτιμήσεως αυτών. Το Δικαστήριο υιοθετεί τα συμπεράσματα τα οποία, κατ' αυτό, ερείδονται σε μία αυτοτελή αξιολόγηση του συνόλου των αποδεικτικών στοιχείων, συμπεριλαμβανομένων των συμπερασμάτων τα οποία δύναται να συνάγει από τα πραγματικά περιστατικά και τις παρατηρήσεις των διαδίκων. Κατά την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η απόδειξη δύναται να προκύψει από μία δέσμη ενδείξεων ή αμάχητων τεκμηρίων επαρκούς βαρύτητας, ακρίβειας και συμπτώσεως. Περαιτέρω, ο βαθμός πεποίθησης ο οποίος απαιτείται προκειμένου να συναχθεί ένα ιδιαίτερο συμπέρασμα και, συναφώς, η κατανομή του βάρους της αποδείξεως, συνδέονται ουσιωδώς με την ιδιαιτερότητα των πραγματικών περιστατικών, τη φύση του διατυπωθέντος ισχυρισμού και το συμβατικό δικαίωμα το οποίο διακυβεύεται (*Natchova και λοιποί κατά Βουλγαρίας* [GC], αριθ. 43577/98 και 43579/98, § 147, CEDH 2005-VII).

52. Ωστόσο, το Δικαστήριο επισημαίνει καταρχήν ότι η Κυβέρνηση, στηριζόμενη στα διάφορα επίσημα έγγραφα που συνέταξαν οι διωκτικές αρχές, υποστηρίζει ότι ο προσφεύγων συνελήφθη στις 11 Απριλίου και ώρα 2.20 στα κεντρικά της ΓΑΔΑ. Εν τούτοις, ούτε η Κυβέρνηση ούτε οι διωκτικές αρχές δεν εξηγούν πώς ο προσφεύγων βρέθηκε τέτοια ώρα στα κεντρικά της ΓΑΔΑ: δεν διευκρινίζουν ούτε αν εμφανίσθηκε ο ίδιος, ούτε αν συνελήφθη έξω από τη ΓΑΔΑ, ποια ώρα και με ποιον τρόπο έλαβε χώρα η σύλληψή του. Το Δικαστήριο σημειώνει εν συνεχεία ότι στις 10 Απριλίου 2010, ο αξιωματικός δημοσίων σχέσεων της εθνικής αστυνομίας δημοσίευσε ένα δελτίο τύπου στο οποίο ανακοίνωνε ότι τα ξημερώματα, οι υπηρεσίες της αστυνομίας είχαν συλλάβει υπόπτους και είχαν διενεργήσει έρευνα στις οικίες αυτών. Η οικία του προσφεύγοντος αποτέλεσε πράγματι αντικείμενο έρευνας το πρωί της 10^{ης} Απριλίου 2010. Επιπλέον, στο δελτίο της 11^{ης} Απριλίου 2010, ο ίδιος αξιωματικός δεν ανέφερε καμία νέα σύλληψη. Τέλος, ο φάκελος περιέχει μία ένορκη βεβαίωση μίας εκ των δικηγόρων του προσφεύγοντος, η οποία βεβαιώνει ότι έλαβε εντολή, το Σάββατο 10 Απριλίου 2010, από τους γονείς του ενδιαφερόμενου για να τον εκπροσωπήσει. Βεβαιώνει ότι μετέβη πολυάριθμες φορές στη ΓΑΔΑ για να συναντήσει τον πελάτη της, αλλά ότι της απαγορεύθηκε η πρόσβαση στο κτίριο.

53. Τα στοιχεία αυτά επαρκούν για να τεκμηριώσουν τον ισχυρισμό του προσφεύγοντος ότι συνελήφθη το Σάββατο 10 Απριλίου 2010. Ωστόσο, ο ενδιαφερόμενος παρουσιάστηκε αρχικά ενώπιον του αρμόδιου εισαγγελέα και κατόπιν ενώπιον του ανακριτή το πρωί της 12^{ης} Απριλίου 2010. Είναι αλήθεια ότι σύμφωνα με το άρθρο 168 § 1 του κώδικα ποινικής δικονομίας «η εικοσιτετράωρη προθεσμία διαρκεί όλη την επόμενη ημέρα μετά την έναρξή της» (πιο πάνω παράγραφος 38). Ωστόσο εν προκειμένω ο προσφεύγων παρουσιάστηκε ενώπιον του ανακριτή την μεθεπομένη της σύλληψής του, δηλαδή μετά τη λήξη της μέγιστης προβλεπόμενης από το νόμο προθεσμίας.

54. Το Δικαστήριο εκτιμά ως εκ τούτου ότι εν προκειμένω η στέρηση της ελευθερίας που υπέστη ο προσφεύγων έως την απαγγελία κατηγοριών από τον ανακριτή δεν είχε νομική βάση στο εσωτερικό δίκαιο και ότι συνεπώς παραβίασε το άρθρο 5 § 1 γ) της Σύμβασης.

55. Λαμβανομένου υπόψη αυτού του συμπεράσματος, το Δικαστήριο εκτιμά ότι δεν συντρέχει λόγος να αποφανθεί ξεχωριστά επί της αιτίας της ελκόμενης από το άρθρο 5 § 3 της Σύμβασης, η οποία στηρίζεται στο γεγονός ότι ο προσφεύγων δεν οδηγήθηκε «συντόμως» ενώπιον δικαστικού λειτουργού νομίμως εντεταλμένου να εκτελεί δικαστικά καθήκοντα.

2. Ως προς την αιτίαση που σχετίζεται με το άρθρο 5 § 2 της Σύμβασης

56. Η Κυβέρνηση αναφέρει ότι η υποχρέωση, την οποία εγγυάται το άρθρο 5 § 2, πληροφόρησης «κατά το δυνατόν συντομότερο» οποιουδήποτε συλληφθέντος προσώπου για τους λόγους της συλλήψεώς του και κάθε διατυπούμενης εναντίον του κατηγορίας δε σημαίνει ότι η πληροφόρηση πρέπει να γίνεται από τον αστυνομικό που προβαίνει στη σύλληψη κατά τη στιγμή που αυτή λαμβάνει χώρα. Αναφέρει ότι ο προσφεύγων, ύποπτος για συμμετοχή σε μία τρομοκρατική οργάνωση και για διάπραξη πολυάριθμων κακουργημάτων, συνελήφθη στις 11 Απριλίου 2010, ώρα 2.20, στο πλαίσιο μίας επιχείρησης εξάρθρωσης αυτής της οργάνωσης. Διευκρινίζει ότι κανένα στοιχείο –ούτε τα άρθρα του τύπου που προσκομίζει ο προσφεύγων, ούτε η δήλωση του εκπροσώπου τύπου της αστυνομίας της 10^{ης} Απριλίου

2010 – δεν υποδεικνύει ότι ο ενδιαφερόμενος συνελήφθη στις 10 Απριλίου και όχι στις 11 Απριλίου, ημερομηνία που αναγράφεται στην έκθεση σύλληψης. Διευκρινίζει ακόμη ότι, την επομένη της σύλληψης και εντός της προβλεπόμενης από το άρθρο 168 § 1 του κώδικα ποινικής δικονομίας προθεσμίας, ήτοι στις 12 Απριλίου 2010, ώρα 7.30, ο προσφεύγων ενημερώθηκε για τις σε βάρος του διατυπούμενες κατηγορίες και για το δικαίωμά του παράστασης με δικηγόρο. Προσθέτει ότι ο ενδιαφερόμενος αρνήθηκε την παρουσία δικηγόρου, ότι δεν ενοχοποίησε τον εαυτό κατά την ανάκρισή του στη ΓΑΔΑ και ότι, σε κάθε περίπτωση, συνομίλησε με τη δικηγόρο του την επομένη της σύλληψής του και έξι διαδοχικές φορές μεταξύ 12 και 16 Απριλίου 2010.

57. Ο προσφεύγων με τη σειρά του παραπέμπει στις παρατηρήσεις του σχετικά με το άρθρο 5 §§ 1 και 3 της Σύμβασης, υποστηρίζοντας ότι αυτές ισχύουν και για το άρθρο 5 § 2 της Σύμβασης. Διευκρινίζει ότι ενημερώθηκε για τις σε βάρος του κατηγορίες μόλις στις 12 Απριλίου, ώρα 7.30, ήτοι, κατ'αυτόν, ακριβώς πενήντα τρεις ώρες μετά τη σύλληψή του (πιο πάνω παράγραφος 12).

58. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η παράγραφος 2 του άρθρου 5 της Σύμβασης διατυπώνει μία στοιχειώδη εγγύηση: παν συλληφθέν πρόσωπο πρέπει να γνωρίζει το λόγο της σύλληψής του. Έχοντας ενταχθεί στο σύστημα προστασίας που προσφέρει το άρθρο 5, καθιστά υποχρεωτική τη γνωστοποίηση στον ενδιαφερόμενο, σε γλώσσα απλή και κατανοητή για εκείνον, των νομικών και πραγματικών λόγων της στέρησης της ελευθερίας του, προκειμένου να μπορεί να αμφισβητήσει τη νομιμότητα αυτής ενώπιον δικαστηρίου δυνάμει της παραγράφου 4 του ίδιου άρθρου. Πρέπει να λαμβάνει αυτές τις πληροφορίες «το συντομότερο δυνατό», αλλά ο αστυνομικός που ενεργεί τη σύλληψη μπορεί να μην παράσχει επί τόπου το σύνολο αυτών των πληροφοριών. Προκειμένου να καθορισθεί αν ο ενδιαφερόμενος έλαβε επαρκείς πληροφορίες και αρκετά νωρίς, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι ιδιαιτερότητες της προκειμένης υπόθεσης (*Fox, Campbell και Hartley κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, 30 Αυγούστου 1990, § 40, série A no. 182, *Bordovski κατά Ρωσίας*, αριθ. 49491/99, §§ 55-56, 8 Φεβρουαρίου 2005 και *Gasinš κατά Λεττονίας*, αριθ. 69458/01, § 52, 19 Ιουλίου 2011).

59. Έτσι, για παράδειγμα, στην προαναφερόμενη υπόθεση *Fox, Campbell και Hartley*, στην οποία στους προσφεύγοντες εκτέθηκαν οι λόγοι της σύλληψής τους επτά ώρες το αργότερο κατόπιν αυτής, το Δικαστήριο αναγνώρισε ότι η προθεσμία αυτή ήταν «ταχεία» (προαναφερόμενη απόφαση, § 42). Ομοίως, στην υπόθεση *Čonka κατά Βελγίου* (αριθ. 51564/99, CEDH 2002-I), κατέληξε σε διαπίστωση μη παραβίασης του άρθρου 5 § 2, καθώς στους προσφεύγοντες εκτέθηκαν τη στιγμή της σύλληψής τους οι γενικοί λόγοι της στέρησης της ελευθερίας τους, καθώς και έγγραφοι λόγοι δύο ημέρες αργότερα. Απεναντίας, στην υπόθεση *Lena κατά Μολδαβίας* (αριθ. 12444/05, § 62, 15 Δεκεμβρίου 2009), το Δικαστήριο κατέληξε σε διαπίστωση μη τήρησης των απαιτήσεων του άρθρου 5 § 2, καθώς οι προσφεύγοντες στερήθηκαν την ελευθερία τους χωρίς να πληροφορηθούν τον λόγο κράτησής τους για πάνω από τρεις ημέρες.

60. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο σημειώνει ότι η έκθεση σύλληψης διευκρίνιζε ότι είχε συνταχθεί στις 11 Απριλίου 2010, ώρα 2.20. Αναφερόταν σε αυτή ότι ο προσφεύγων είχε συλληφθεί στα κεντρικά της ΓΑΔΑ, την ίδια ημέρα στις 2.15 η ώρα, για παραβίαση ιδίως των άρθρων 187 Α §§ 1 και 4, 270, 272 § 1 και 299 § 1 του ποινικού κώδικα, και ότι η έκθεση σύλληψης είχε αναγνωσθεί σε όλα τα εμπλεκόμενα στη σύλληψη πρόσωπα, μεταξύ των οποίων και ο προσφεύγων. Η έκθεση ανέφερε επίσης ότι ο ενδιαφερόμενος είχε αρνηθεί να την υπογράψει.

61. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι, ακόμα κι αν υποθεθεί ότι ο προσφεύγων πράγματι συνελήφθη στις 11 Απριλίου 2010, ώρα 2.15, και ότι πράγματι του αναγνώσθηκε η έκθεση σύλληψής του, αυτή περιέχει μόνο μία απλή απαρίθμηση άρθρων του ποινικού κώδικα. Ακόμη κι αν αυτά τα άρθρα αντιστοιχούν σε διάφορα αδικήματα, η εν λόγω έκθεση δεν απαντά ρητά στο ερώτημα αν ο προσφεύγων είχε τη δυνατότητα να λάβει γνώση του περιεχομένου των εν λόγω άρθρων. Σύμφωνα με τα λεγόμενα της ίδιας της Κυβέρνησης, ο προσφεύγων έλαβε για πρώτη φορά γνώση των σε βάρος του κατηγοριών στις 12 Απριλίου 2010, ώρα 7.30, κατά την εμφάνισή του ενώπιον ενός εκ των αστυνομικών που διενεργούσαν την ανάκριση, πριν να παρουσιαστεί, την ίδια ημέρα, ενώπιον του εισαγγελέα, ο

οποίος του ανακοίνωσε την άσκηση δίωξης, και ενώπιον του ανακριτή, ο οποίος του ανέγνωσε το κατηγορητήριο.

62. Ωστόσο, ακόμη κι αν η ακριβής ημερομηνία και ώρα σύλληψης είναι αυτή που αναφέρεται στην έκθεση, ο προσφεύγων χρειάστηκε να περιμένει είκοσι εννέα ώρες προτού πληροφορηθεί τον λόγο της κράτησής του, διάστημα το οποίο δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι ανταποκρίνεται στην απαίτηση ενημέρωσης του συλληφθέντος «το συντομότερο δυνατό» όπως προβλέπει το άρθρο 5 § 2 της Σύμβασης.

Συνεπώς, υπήρξε παραβίαση αυτής της διάταξης.

II. ΕΠΙ ΤΩΝ ΛΟΙΠΩΝ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΩΝ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΩΝ

63. Επικαλούμενος το άρθρο 6 § 3 α), β) και γ) της Σύμβασης, ο προσφεύγων υποστηρίζει επιπλέον ότι το κατηγορητήριο δεν ανέφερε με εξατομικευμένο τρόπο τα αδικήματα που είχε δήθεν διαπράξει καθώς δεν διευκρίνιζε ποια ήταν η δική του συμμετοχή στα αναφερόμενα αδικήματα. Παραπονείται ομοίως ότι δεν του επετράπη να συνομιλήσει με τους δικηγόρους του και ότι δεν είχε στη διάθεσή του αρκετό χρόνο για να λάβει γνώση του κατηγορητηρίου και να προετοιμάσει την απολογία του.

64. Το Δικαστήριο εκτιμά ότι αυτή η αιτίαση είναι πρώτη ως προς όλα τα σκέλη της, συμπεριλαμβανομένου εκείνου που σχετίζεται με το δικαίωμα να τύχει της συνδρομής δικηγόρου κατά την προφυλάκισή του (άρθρο 6 § 3 γ)), δικαίωμα το οποίο προβλέπουν τα άρθρα 100 § 1 και 4 και 104 του κώδικα ποινικής δικονομίας. Έπεται ότι αυτό το τμήμα της προσφυγής πρέπει να απορριφθεί κατ'εφαρμογή του άρθρου 35 § 1 και 4 της Σύμβασης.

III. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

65. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης,

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλομένου Μέρους επιτρέπει την ατελή μόνον επανόρθωση

των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο επιδικάζει στον ζημιωθέντα διάδικο, εφόσον συντρέχει λόγος, μία δίκαιη ικανοποίηση.»

A. Ζημία

66. Ο προσφεύγων αξιώνει 16.000 ευρώ για ηθική βλάβη.

67. Η Κυβέρνηση θεωρεί ότι το ποσό αυτό είναι υπερβολικό και ότι η διαπίστωση παραβίασης θα συνιστούσε επαρκή δίκαιη ικανοποίηση.

68. Το Δικαστήριο εκτιμά ότι συντρέχει λόγος να επιδικάσει στον προσφεύγοντα 2.200 ευρώ για ηθική βλάβη.

B. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

69. Ο προσφεύγων ζητεί ομοίως 525 ευρώ για τη δικηγορική αμοιβή για τις διαδικασίες ενώπιον των ελληνικών αρχών και δικαστηρίων, ιδίως ενώπιον του συμβουλίου εφετών.

70. Η Κυβέρνηση δεν υποβάλλει παρατηρήσεις επί αυτού.

71. Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, ένας προσφεύγων μπορεί να επιτύχει την καταβολή των εξόδων και της δικαστικής δαπάνης του μόνο στο μέτρο που αποδεικνύονται η πραγματικότητά τους, η αναγκαιότητά τους και ο εύλογος χαρακτήρας του ύψους τους. Εν προκειμένω, λαμβάνοντας υπόψη τα έγγραφα που έχει στην κατοχή του και τη νομολογία του, το Δικαστήριο κρίνει εύλογο το αιτούμενο ποσό και το επιδικάζει στον προσφεύγοντα.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

72. Το Δικαστήριο κρίνει προσηκόν να βασίσει το επιτόκιο των τόκων υπερημερίας στο επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ,

1. *Κηρύσσει* την προσφυγή παραδεκτή ως προς τις αιτιάσεις τις ελκόμενες από το άρθρο 5 §§ 1 και 3 και το άρθρο 5 § 2 της Σύμβασης, και απαράδεκτη κατά τα λοιπά.

2. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 5 § 1 της Σύμβασης.

3. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 5 § 2 της Σύμβασης.

4. *Αποφαίνεται* ότι δε συντρέχει λόγος να εξετάσει την αιτίαση την ελκόμενη από το άρθρο 5 § 3 της Σύμβασης.

5. *Αποφαίνεται*

α) ότι το εναγόμενο Κράτος οφείλει να καταβάλει στον προσφεύγοντα, εντός τριών μηνών από την ημέρα που η απόφαση θα καταστεί οριστική σύμφωνα με το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης, τα ακόλουθα ποσά:

i. 2.200 (δύο χιλιάδες διακόσια) ευρώ, πλέον οποιουδήποτε ποσού μπορεί να οφείλεται ως φόρος, για ηθική βλάβη,

ii. 525 (πεντακόσια είκοσι πέντε) ευρώ, πλέον οποιουδήποτε ποσού μπορεί να οφείλεται ως φόρος από τον προσφεύγοντα, για έξοδα και δικαστική δαπάνη,

β) ότι, από τη λήξη της προθεσμίας αυτής και μέχρι την καταβολή, τα ποσά αυτά θα προσαυξηθούν με τόκους υπολογιζόμενους με επιτόκιο ίσο με το επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, το οποίο θα ισχύει κατά την εν λόγω περίοδο, προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

6. *Απορρίπτει* το αίτημα δίκαιης ικανοποίησης κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στη γαλλική γλώσσα και στη συνέχεια κοινοποιήθηκε
εγγράφως στις 12 Ιουνίου 2012, κατ'εφαρμογή του άρθρου 77 §§ 2 και 3
του κανονισμού.

(υπογραφή)

Søren Nielsen

Γραμματέας

(υπογραφή)

Nina Vajić

Πρόεδρος